

A black and white photograph of a library, showing numerous stacks of books on shelves. The books are arranged in neat rows, and the perspective is slightly angled, creating a sense of depth. The lighting is soft, highlighting the textures of the book covers and the spines.

Nevladina organizacija Aktiv
Centar građanske energije

Kvalitet obrazovanja na severu Kosova

Februar, 2016.

Ovo istraživanje pripremljeno je za potrebe projekta Point One (1.) Njegovi rezultati služili su za potkrepljivanje informacija u TV emisiji "Sporazum", a nastaviće da služe i za druge analitičke publikacije.

Istraživanje je sproveda NVO "Aktiv" u okviru projekta Point One koje sprovodi Centar građanske energije. Ovaj projekat finansiran je od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo. (Kosovo Foundation for Open Society).

Autori istraživanja: Milica Andrić i Sara Ostojić

Dizajn: Bojan Marinković

Za izdavača:

NGO Aktiv
Kralja Petra I, 183a, Mitrovica
Email: office@ngoaktiv.org
www.ngoaktiv.org

Rezerva:

Ovaj projekat je podržala Kosovska fondacija za otvoreno društvo. Mišljenja, nalazi i/ili zaključci koji su izneti u ovoj publikaciji pripadaju autorima i ne predstavljaju nužno stavove Kosovske fondacije za otvoreno društvo.

Mitrovica,

Februar 2016.

Metodologija

Način istraživanja: Anketno ispitivanje (100 upitnika F2F i 36 anketa popunjenih on-line)

Vreme istraživanja: 11.2 – 14.2.2016.

Mesto istraživanja: Severna Mitrovica

Veličina uzorka: 136

Opis uzorka: Od ukupno 136 ispitanih studenata u Severnoj Mitrovici, 52 njih su bili muškarci (39,7%), 79 su bile žene (57,7%), a njih 6 se nije izjasnilo. Najmlađi ispitanik ima 18 godina, a najstariji 31. Najveći broj ispitanika (48,1%) je sa Filozofskog fakulteta, zatim sledi Medicinski fakultet (10,5%), nakon toga Ekonomski fakultet, Fakultet tehničkih nauka i Prirodno-matematički fakultet sa po 9% i Pravni fakultet sa 7,5%, dok ostale fakultete čine 6,9%.

Tip uzorka: Neslučajni uzorak, ciljna grupa: studenti visokoškolskih institucija sa severa Kosova

Poststratifikacija: mesto iz kog ispitanici dolaze, pol, fakultet koji studiraju

Kontekst istraživanja

Deo istraživanja koji se vršio F2F metodom sproveden je u Severnoj Mitrovici, dok su 36 upitnika studenti ispunili on-line. Samo istraživanje sprovedeno je za potrebe snimanja TV emisije „Sporazum“ i deo je programa „Point One“ koji sprovodi Centar građanske energije. Centar građanske energije finansira Kosovska fondacija za otvoreno društvo.

Cilj istraživanja bio je da se utvrdi šta studenti visokobrazovnih institucija sa severa Kosova misle o kvalitetu studentskih programa koji im se nude, koliki je nivo njihovog zadovoljstva ovom ponudom, kao i da se utvrdi brza procena njihovih stavova o bitnim aspektima studentskog života specifičnim za područje severa Kosova: bezbednost, organizovanost nastave, udruživanje studenata i navodna korupcija koja postoji u visokoškolskim ustanovama.

Beograd i Priština se nalaze u petogodišnjem pregovaračkom procesu koji se odvija pod patronatom Evropske unije i koji za sada obuhvata sve veće sporove dve vlade, a među njima je i spor o priznavanju diploma. Priština ne želi da prihvati diplome koje izdaju „paralelene“ ili „ilegalne“ srpske obrazovne institucije, dok Beograd studentima, mahom iz Preševske doline, ne priznaje diplome sa Univerziteta u Prištini. Ovakvo stanje ograničava slobodu kretanje i pravo na zapošljavanje studenata i nalazi se na agendi dve vlade još od 2011. godine, međutim do sada nije bilo značajnijih rezultata.

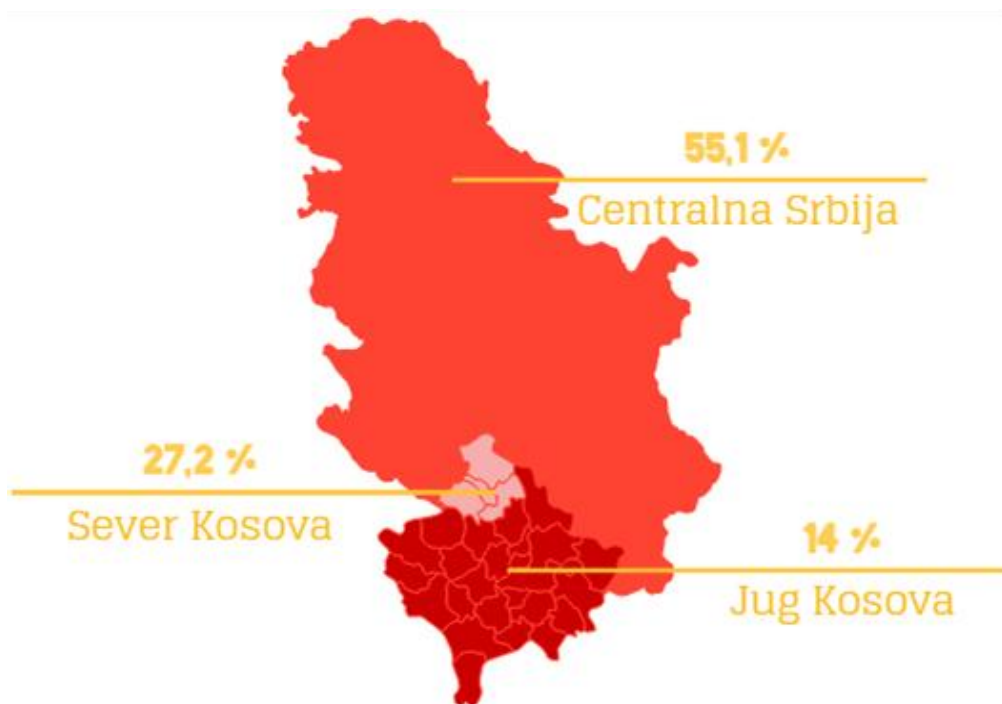
Ovo istraživanje je sprovedeno pet meseci nakon što je u Briselu postignut drugi sporazum između Beograda i Prištine o međusobnom priznavanju diploma. Prvi dogovor o priznavanju univerzitetskih diploma postignut je novembra 2011. godine, ali do njegove implementacije nije došlo. Drugi dogovor postignut je septembra 2015. i ovoga puta, pored visokog, on je obuhvatio isrednji i viši nivo obrazovanja. Sprovođenje ovog sporazuma dogovoreno je na poslednjoj rundi tehničkih pregovora održanoj od 18. do 20. januara 2016 kada je dogovor upotpunjen i

odredbama o osnovnom obrazovanju. Sprovođenje ovog dogovora počće 1. martaove godine. Istog datuma počinje i petomesečni rok za priznavanje akademskih diploma.

Ovaj dogovor je i povod za istraživanje kojim smo, između ostalog, želeli da saznamo šta studenti u Mitrovici misle o njihovim prospektima za zapošljenje nakon školovanja. Univerzitet u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici je visokoškolska ustanova sa najvećim brojem studenata, oko 10 000, a pored ove institucije, u Severnoj Mitrovici visokoškolsko obrazovanje pruža Međunarodni poslovni koledž Mitrovica. Problemom nepriznavanja diploma pogođeni su samo studenti Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici.

Deskriptivna statistika

95.6% ispitanih su studenti Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici.

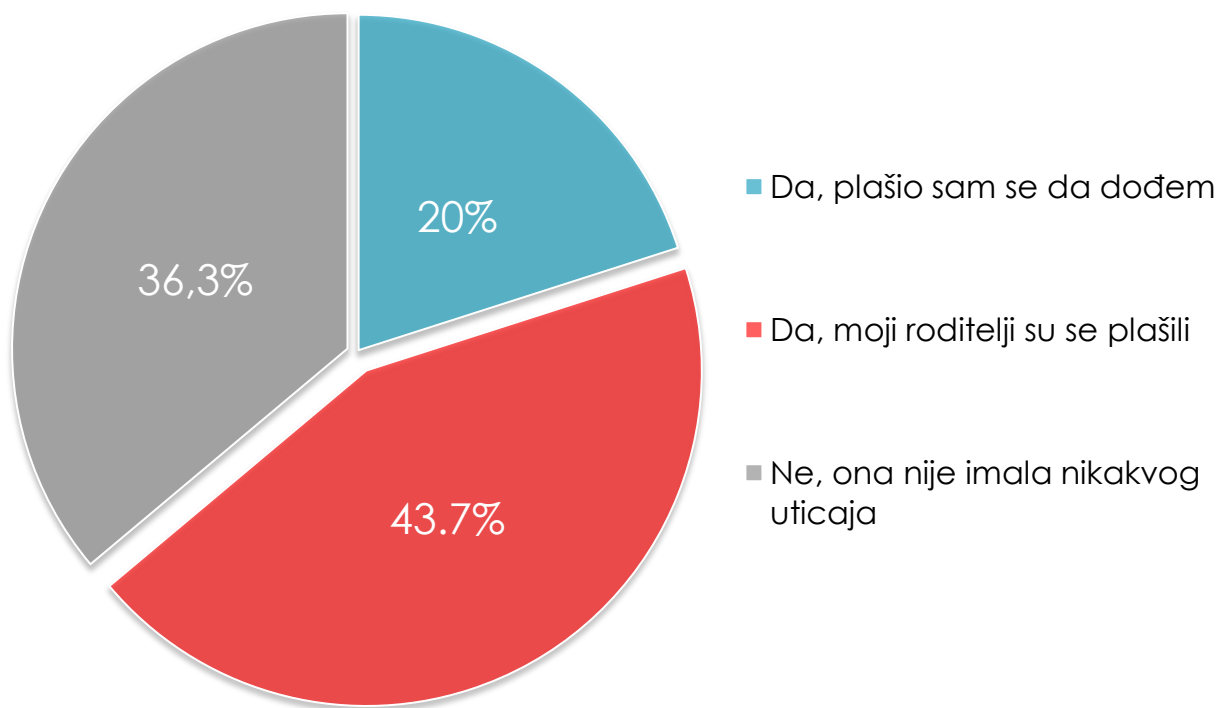

Od ukupnog uzorka, 41,2% ispitanika su studenti sa Kosova, 55,1% iz centralne Srbije i 3,7% iz okolnih zemalja.

Na pitanje upućeno studentima koji nisu sa

Kosova da li je bezbednosna situacija uticala na njihovu odluku da studiraju u Mitrovici, 63,8% njih reklo je da bezbednosna situacija jeste uticala na njihovu odluku da studiraju u Mitrovici, dok za njih 36,3% ona nije imala nikakvog uticaja. Procenat studenata koji su strahovali za svoju bezbednost je visok, ali su oni ipak odlučili da dođu da studiraju u Mitrovici.

Ukoliko niste sa Kosova, da li je bezbednosna situacija imala uticaja na vašu odluku da dođete da studirate na sever Kosova ?

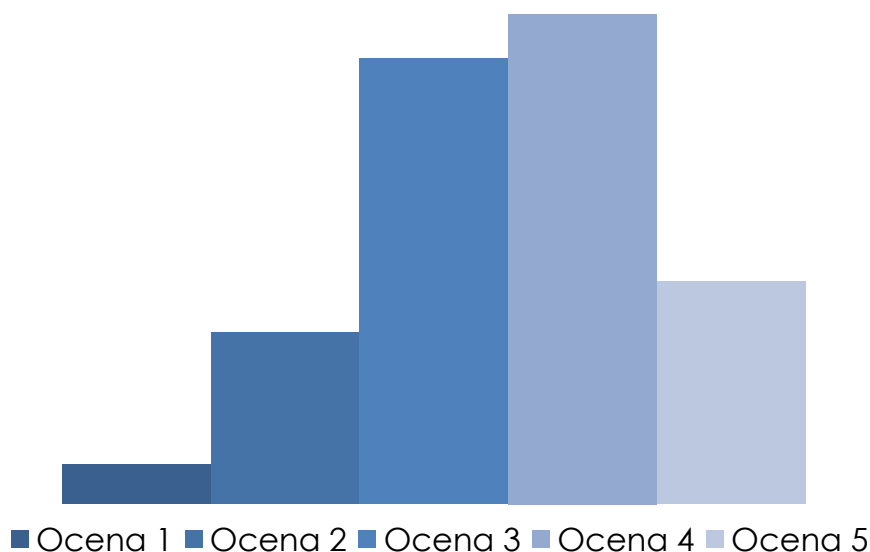
Jovan Aleksić, student doktorskih studija na Filozofskom fakultetu, rekao nam je u intervjuu da je razlog tome određena negativna slika koja postoji u srpskim medijima o nivou opasnosti kojoj su studenti izloženi na severu Kosova.

„Mislim da taj strah dodatno podstiču mediji koji odaju utisak da se ovde neprestano ratuje, predstavljajući samo loše vesti. Naravno da to ljudima stvara osećaj ugroženosti i nesigurnosti. Ta vrsta negativne emocije ima određenu dozu realnosti. Dovoljno je da neko dođe u Kosovsku Mitrovicu i vidi da je taj grad podeljen na dva dela. Međutim, s druge strane, ovde živi preko 10 000 studenata iz cele Srbije koji imaju relativno dobar način življenja u ovom gradu i koji dele sa nama dobro i zlo. Međutim, naravno da Mitrovica u tom bezbednosnom smislu zaostaje za Beogradom i Novim Sadom”, kaže Aleksić.

Ipak, studenti su prijavili mnogo veću dozu straha kod svojih roditelja (43,8%), nego što su sami strahovali za sopstvenu bezbednost (20%, odnosno svaki četvrti). Očekivano, daleko veća strepnja po bezbednost uočena je među ženskom populacijom.

Generalno gledano, studenti su donekle zadovoljni kvalitetom visokog obrazovanja, jer priupitani da ocene kvalitet visokog obrazovanja u Mitrovici na skali od 1 do 5, studenti su ga ocenili srednjom ocenom od 3,5.

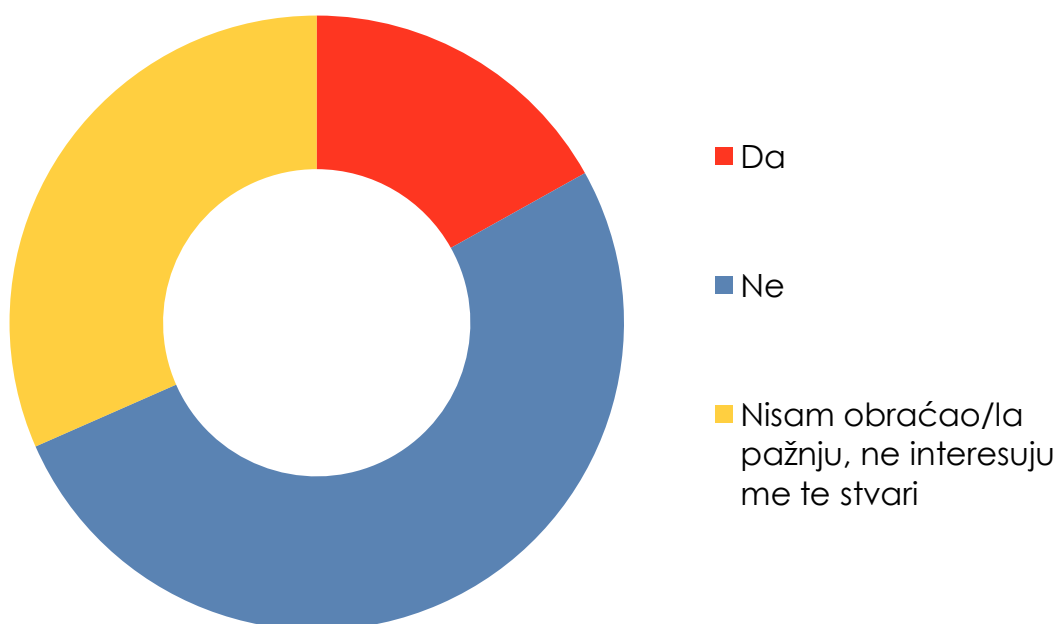
**Na skali od 1 do 5, gde je 1 „izuzetno loše“, a 5 „odlično“,
ocenite koliko ste zadovoljni kvalitetom visokog
obrazovanja koje se nudi na severu Kosova?**

Iako bezbednosna situacija igra ogromnu ulogu pri donošenju odluke da li studirati u Severnoj Mitrovici ili ne, ovaj grad ostaje popularan izbor kod onih studenata koji treže jeftinije uslove za studiranje i koji žele da studiraju blizu svog rodnog mesta. Praktičnost i dostupnost su glavni razlog zbog kojeg se studenti odlučuju na studiranje u Severnoj Mitrovici. Prema rezultatima istraživanja, na odluku studenata da studiraju u Severnoj Mitrovici u najvećoj meri uticali su povoljne školarine (32,1%), i blizina Univerziteta njihovom mestu stanovanja (27,6%). Posle toga sledi neuspeh pri upisivanju željenog fakulteta (23,9%) i to što su čuli da je lako upisati Fakultet u Kosovskoj Mitrovici (10,4%).

Jedan od problematičnih rezultata koji smo dobili je da studenti nisu dobro obavešteni o mogućnostima studiranja u inostranstvu, pa većina ispitanih studenata (83,1%) nije čulo na svom fakultetu za programe EU koji se nude za visoko obrazovanje. Pored toga, čak 31,6% je reklo da ih takvi programi ni ne interesuju. Studenti Pravnog fakulteta su u najvećoj meri informisani o programima EU, dok su najmanje zainteresovani za ove programe studenti FTN-a.

Da li ste ikada bili u situaciji da čujete ili da vam na fakultetu predstave programe EU za visoko obrazovanje?

Samo 8,1% ispitanih studenata je apliciralo za neke od programa studentskih razmena, ali 55,1% kaže da planira da aplicira za neke od ovih programa u budućnosti.

Severna Mitrovica je popularan izbor za studiranje čak i za studente iz centralne Srbije, ali stalnu adresu u ovom gradu bi želeo da ima tek svaki četvrti student. Na pitanje šta će raditi nakon završenih studija, samo 22,8% ispitanika je odgovorilo da će ostati u Mitrovici sa namerom da pronađe posao ili nastavi studije. S druge strane, od studenata koji žive na severu Kosova njih 37,2% ima nameru da u ovom gradu potraži posao ili nastavi tu da studira, dok 54,2% želi da napusti Mitrovicu, radi nastavka studija u centralnoj Srbiji ili odlaska u inostranstvo. Ostali (8,6%) ne znaju šta će raditi nakon studija.

Podatak da više od polovine mladih ljudi sa severa Kosova koji će uskoro činiti intelektualnu elitu ovog društva ima želju da napusti Kosovo, ukazuje na postojanje loših uslova za život i izuzetno uskog dijapazona mogućnosti za njihov dalji razvitak.

Šta ćete raditi nakon završetka studija?

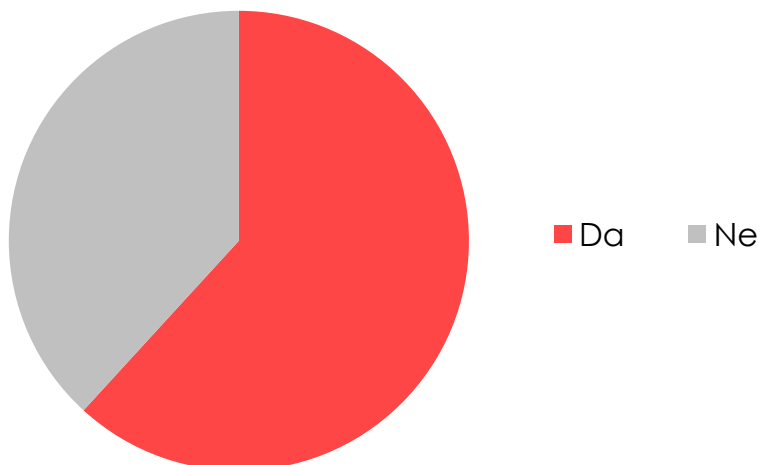

- Potražiću posao ovde
- Otići ću iz Mitrovice
- Nastaviću studije ovde
- Nastaviću studije u centralnoj Srbiji
- Pokušaću da nastavim studije u inostranstvu
- Pokušaću da napustim zemlju
- Ne znam

„Nejasna perspektiva i neizvesnost ljudima stvara nesigurnost. Ljudi žele da napreduju. Ja sam trenutno na doktorskim studijama i bio sam prinuđen da odem u Beograd, kako bih tamo imao pristup bibliotekama i drugoj arhivskoj građi neophodnoj za istraživanja. Takođe, mnogi ovde ne mogu da pronađu posao. Mislim da je to vezano za negativnu selekciju. Na mnogim odgovornim pozicijama nalaze se nestručni ljudi koji su došli preko, popularno rečeno, veza, a mladi i obrazovani ljudi zbog toga propadaju. Da bi neka sredina mogla da napreduje, to društvo mora imati visoki procenat visokoobrazovanih ljudi koji su neka vrsta motora razvoja tog društva. Sve veći odlazak mladih ljudi bi ovo mesto načinilo jednom palankom i učmalom sredinom gde bi ljudi živeli dan za danom, odnosno gde bi se životarilo, a ne živelo”, komentariše Jovan Aleksić, student istorije.

Rezultati su pokazali i da postoji određeni stepen korupcije u visokoškolskim ustanovama, pa je skoro svaki deseti student (9,6%) ili platilo neki ispit ili razmišlja o tome. S druge strane, čak 61,8% je čulo za nekoga ko je platio ispit, što nas dovodi do neodređenog zaključka da su studenti ili bili neiskreni pri popunjavanju upitnika, ili da se o korupciji na Univerzitetu mnogo više priča nego što korupcije zaista ima. Po 1 plaćeni ispit prijavili su studenti Filozofskog, Ekonomskog, Medicinskog i Tehničkog i po jedan student Umetnosti i IBCM-a.

Da li ste čuli za nekoga ko je platio ispit?

Na pitanje da li bi nakon završetka studija radili u kosovskim institucijama 34,1% je pozitivno odgovorilo, 36,4% odgovorilo da ne bi radilo u kosovskim institucijama, a za 27,3 odsto njih ova odluka ce zavisi od visine novčane naknade. Visok procenat studenata (odnosno svaki treći) koji su odgovorili pozitivno na ovo pitanje, ukazuje nam na to da je mladim ljudima sve veći fokus na problem visokog stepena nezaposlenosti i njihove želje da pronađu posao, nego na probleme političke prirode koji im na tom putu stvaraju tehničke prepreke. Isto tako, studentkinje su raspoložnije za rad u kosovskim institucijama nego njihove kolege.

Studentsko udruživanje je prema rezultatima istraživanja više problem nego vid organizovanog delovanja, jer 41,5% studenata nije zadovoljno radom studentskog parlamenta ili smatra da oni rade isključivo za sopstveni interes, dok čak 35,6% uopšte nije ni upućeno u njihov rad.

Na pitanje da li su u okviru programa na fakultetu imali praktičnu nastavu njih 44,1% reklo je da nije. Ovaj podatak ostavlja prostor za pitanje koliko obrazovni sistem priprema studente za tržište rada i realne situacije do kojih dolazi u poslovnom okruženju.

NGO AKTIV

Kralja Petra I, 183a, Mitrovica

Email: office@ngoaktiv.org

www.ngoaktiv.org